

یادداشت

امنیت شغلی روان‌شناسان

ضرورتی برای ارتقای بهره‌وری سازمانی

جلیل حاجی حسینی

مدرس دانشگاه و پژوهشگر

امنیت شغلی یکی از بنیادی‌ترین مولفه‌های رفاه اجتماعی و توسعه انسانی است. در جامعه‌ای که فشارهای اقتصادی و اجتماعی رو به افزایش است، توجه به سلامت روان نیروی کار به اندازه امنیت معیشتی اهمیت دارد. روان‌شناسان و مشاوران به دلیل مأموریت ویژه‌ای که در ارتقای بهداشت روانی جامعه برعهده دارند، بیش از هر صنف دیگری نیازمند برخورداری از جایگاهی پایدار و تضمین‌شده هستند. درواقع، امنیت شغلی روان‌شناسان صرفا یک خواسته صنفی نیست؛ بلکه ضرورتی ملی برای کاهش آسیب‌های اجتماعی، افزایش بهره‌وری سازمانی و ارتقای کیفیت زندگی مردم محسوب می‌شود.

ضرورت حضور روان‌شناس در سازمان‌ها

تجربه کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بر سلامت روان کارکنان، بازدهی اقتصادی و اجتماعی چشمگیری به همراه دارد. سازمان‌هایی که روان‌شناس سازمانی یا مشاور منابع انسانی در کنار خود دارند، معمولاً با مشکلاتی مانند غیبت‌های مکرر کارکنان، فرسودگی شغلی، کاهش انگیزه یا تعارضات درون‌سازمانی کمتر مواجه‌اند. این حضور نه‌تنها به کارکنان آرامش بیشتری می‌بخشد، بلکه کیفیت خدمات و محصولات سازمان را نیز ارتقا می‌دهد. در ایران نیز بسیاری از سازمان‌های دولتی، عمومی و خصوصی با بحران‌هایی مانند استرس شغلی، کاهش بهره‌وری، ناراضیاتی کارکنان و حتی آسیب‌های خانوادگی ناشی از فشارهای کاری دست‌وپنجه نرم می‌کنند. در چنین شرایطی، به‌کارگیری روان‌شناس یا مشاور در کنار مدیران منابع انسانی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است. وجود چنین جایگاهی می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری از تعارضات، افزایش رضایت شغلی و شکل‌گیری محیط‌های کاری سالم ایفا کند.

سیاست‌گذاری و نقش سازمان نظام روان‌شناسی

اگرچه آگاهی از اهمیت این موضوع در حال افزایش است، اما در عمل، جایگاه روان‌شناسان در ساختار سازمانی کشور همچنان تثبیت نشده است. از همین رو، سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره کشور طی سال‌های اخیر با همراهی گروهی از کارشناسان تلاش‌هایی برای تدوین طرح‌هایی در راستای رسمیت‌بخشی به حضور روان‌شناسان در سازمان‌ها آغاز کرده است. این طرح‌ها با هدف ارائه به دولت و مجلس طراحی شده‌اند و محور اصلی آنها الزام دستگاه‌های اجرائی، نهادهای عمومی و حتی شرکت‌های خصوصی بزرگ به استفاده از خدمات روان‌شناسان است. چنین اقدامی می‌تواند هم امنیت شغلی پایدار برای هزاران روان‌شناس و مشاور فراهم آورد و هم از منظر کلان، هزینه‌های ناشی از فرسودگی نیروی انسانی و آسیب‌های روانی در محیط‌های کاری را به طور چشمگیری کاهش دهد.

پیامدهای اجتماعی و اقتصادی

امنیت شغلی روان‌شناسان تنها به معنای ایجاد فرصت‌های شغلی بیشتر نیست. آثار این سیاست فراتر از مرزهای صنفی رفته و به سطح کلان اجتماعی و اقتصادی تسری می‌یابد. کاهش آمار افسردگی و اضطراب در محیط‌های کاری، افزایش همبستگی درون‌سازمانی، کاهش هزینه‌های درمانی ناشی از مشکلات روانی و ارتقای کیفیت روابط خانوادگی از جمله پیامدهای مستقیم این سیاست خواهد بود. در سطح کلان‌تر، حضور روان‌شناسان در سازمان‌ها می‌تواند به ارتقای سرمایه اجتماعی و افزایش اعتماد عمومی منجر شود. جامعه‌ای که در آن سلامت روان به‌عنوان بخشی از سرمایه انسانی مورد توجه قرار گیرد، قطعاً از پایداری اجتماعی و اقتصادی بیشتری برخوردار خواهد بود. در نهایت امنیت شغلی روان‌شناسان و مشاوران، موضوعی فراتر از یک مطالبه صنفی است. این مسئله، بخشی از امنیت اجتماعی و بهداشت روانی جامعه را تشکیل می‌دهد و بی‌توجهی به آن می‌تواند هزینه‌های سنگینی برای کشور به دنبال داشته باشد. حضور نظام‌مند روان‌شناسان در سازمان‌های دولتی و خصوصی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است که تحقق آن نیازمند حمایت قانونی، سیاست‌گذاری دقیق و عزم مشترک نهادهای حاکمیتی است. به نظر می‌رسد اکنون بهترین زمان برای برداشتن گام‌های جدی در این مسیر باشد. همان‌گونه که تأمین معیشت کارکنان یک وظیفه اساسی برای کارفرمایان محسوب می‌شود، تأمین سلامت روان آنان نیز باید به‌عنوان یک مسئولیت ملی در نظر گرفته شود. آینده‌ای که در آن روان‌شناسان از امنیت شغلی برخوردار باشند، نه‌تنها آینده‌ای روشن برای این حرفه خواهد بود، بلکه آینده‌ای امن‌تر و پربارتر برای کل جامعه ایران رقم خواهد زد.

روایت افرادی که با داشتن بیمار صعب‌العلاج، بازنشستگی و حقوق‌های نه‌چندان بالا، با حذف یارانه‌شان مواجه شده‌اند

فهرست بلند «خط خوردگان»

شادی مکی: «قطع‌شدن یارانه‌ها» این روزها تبدیل به یک مسئله اقتصادی-اجتماعی پیچیده شده است. بسیاری از آنها که یارانه‌های‌شان قطع شده، نه آن‌قدر ثروتمندند که جزء دهک‌های درآمدی ۹ و ۱۰ قرار گیرند و نه آن‌قدر تنگدست که جزء سه دهک درآمدی پایین جامعه باشند. علت قرارگرفتن این افراد در میان دهک‌های بالای درآمدی، برخورداری آنها از حداقل‌های یک زندگی معمولی بوده است؛ حداقل‌هایی مانند مسکن، خودرو و امکان پس‌انداز. بسیاری از این افراد که به دلیل برخورداری از همین حداقل‌ها در دهک‌های درآمدی ۹ و ۱۰ جای گرفته‌اند، این سؤال را مطرح می‌کنند که آیا واقعاً شرایط مالی آنها با کارخانه‌دارها، نمایندگان مجلس و سایر مسئولان کشور در یک سطح قرار دارد؟ وجود چنین رویکردی در دهک‌بندی افراد جامعه باعث ایجاد تردیدهای جدی نسبت به عدالانه و درست‌بودن شاخص‌های در نظر گرفته، شده است. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد یکی از گروه‌های هدف برای قطع یارانه‌ها بازنشستگان بوده‌اند؛ مانند پنج درصد از بازنشستگان نیروهای مسلح که به‌تازگی با قطع ناگهانی یارانه مواجه شده‌اند، درحالی‌که دارایی چندانی هم ندارند. از سوی دیگر، به دنبال پیگیری «شرق» برای برقراری ارتباط با بازنشستگان فرهنگی که با قطع یارانه مواجه شده‌اند، مشخص شد بیش از سه هزار نفر از بازنشستگان آموزش و پرورش با قطع یارانه مواجه شده‌اند. روز گذشته سازمان هدفمندی یارانه‌ها اعلام کرد یارانه شهرومراه در دو نوبت واریز می‌شود و تفاوت در مبلغ یارانه‌ها براساس دهک‌های درآمدی است. بر همین اساس، دهک‌های اول تا سوم درآمدی به ازای هر نفر ۴۰۰ هزار تومان دریافت خواهند کرد. خانواده‌هایی هم که در دهک‌های چهارم تا نهم درآمدی قرار دارند، به ازای هر نفر ۳۰۰ هزار تومان دریافت خواهند کرد. در این میان، علی ربیعی، دستیار امور اجتماعی رئیس‌جمهوری، روز گذشته خبر داد که اجرای قانون حذف یارانه‌های نقدی به طور رسمی کلید خورده است. صحبت‌های او در حالی است که جمعی از بازنشستگان و افراد طبقه متوسط جامعه می‌گویند از مدت‌ها قبل روند حذف یارانه‌شان آغاز شده است؛ افرادی که بیمار دارند، درگیر ازدواج فرزندان‌شان هستند، آنها که به‌تازگی ازدواج کرده‌اند و درآمد آن چنانی ندارند. هرچند به گفته ربیعی، در فرایند حذف، دقت می‌شود تا افشار آسیب‌پذیر از فهرست یارانه‌بگیران حذف نشوند.

بعد از پایان جنگ ۱۱روزه، دولت تصمیم گرفت حذف یارانه‌های نقدی دهک‌های بالای درآمدی را در دستورکار قرار دهد و نام آن را هم سیاست‌های عدالت‌محور گذاشتند. مردامه اسمال اعلام شد اجرای این طرح منجر شده تا تعداد یارانه‌بگیران از ۲۰ میلیون به ۱۸ میلیون نفر برسد. بر همین اساس، چند معیار برای حذف یارانه خانواده‌ها اعلام شد؛ ازجمله درآمد ماهانه خانوار، تراکنش‌های مالی غیرتجاری به این معنی که اگر مجموع تراکنش‌های ماهانه یک خانواده پنج‌نفره بیش از صد میلیون تومان باشد، یارانه‌شان حذف می‌شود، دارایی‌های ملکی لوکس، خودروهای لوکس، سفرهای خارجی متعدد، اقامت در خارج از کشور و چند مورد دیگر. باین‌حال، افرادی که «شرق» در این گزارش با آنها گفت‌وگو کرده، هیچ‌یک از این شرایط را ندارند، اما با قطع یارانه مواجه شده‌اند.

دهک‌بندی‌های غیرعدالانه

«مریم» معلم است، ۱۰ سال پیش از همسرش جدا شده و با اینکه در اسناد قانونی حضانت پسرش بر عهده همسر سابقش است، اما در عمل فرزندش با او زندگی می‌کند. مریم به «شرق» می‌گوید: «حقوق من ۲۰ میلیون تومان است و هزینه‌های زندگی خود و فرزندم را می‌پردازم. شانس آوردم منزلم اجاره‌ای نیست، باین‌حال شرایط مالی‌ام به گونه‌ای نیست که من را جزء دهک ۱۰ محسوب کنند». او ادامه می‌دهد: «یارانه من ماه گذشته قطع شد؛ یعنی یارانه مرداد را نگرفتم. وقتی وارد سامانه می‌شوم، فقط توضیح داده شده که هزینه‌های شما در ماه بیش از ۱۰ میلیون تومان بوده است. درحالی‌که با توجه به گرانی‌ها مسئله‌ای غیرطبیعی نیست. من در متن اعتراضی که ثبت کرده‌ام، نوشته‌ام که این مخارج مربوط به نیازهای اساسی زندگی من و فرزندم بوده است، اما گویا شاخص مسئولان فقط همین است و نگاهی به قیمت‌ها و تورم ندارند». مریم معتقد است ۳۰۰ هزار تومان در شرایط اقتصادی فعلی عدد درخزور توجهی نیست، اما موضوع بر سر دهک‌بندی درست و عدالانه است. به باور او، شاخص‌هایی که دهک‌بندی براساس آن انجام شده، درست نیستند: «قطعاً باید به آنها که منابع درآمدی خاصی ندارند و شرایط زندگی‌شان به‌شدت سخت است، کمک شود. حتی از نظر من گرفتن یارانه ثروتمندان و پرداخت آنها به این گروه هم ایرادی ندارد. گرچه با این مبالغ نمی‌توان چنین افرادی را مورد حمایت قرار داد، اما شاخص‌های دهک‌بندی‌اشباه است».

قطع‌شدن یارانه یک بیمار مبتلا به سرطان

«فاطمه» مبتلا به «سرطان پانکراس» است و پدرش به «شرق» می‌گوید که از دو سال پیش یارانه او توسط دولت قطع شده است: «در کشورهای پیشرفته این بیماران تحت حمایت‌های اجتماعی و درمانی قرار می‌گیرند، درحالی‌که در کشور ما نه‌تنها چنین حمایت‌هایی وجود ندارد، بلکه یارانه را هم قطع می‌کنند، آن‌هم در شرایطی که تنها بابت یک قلم از داروهای او ۱۰۳ میلیون تومان هزینه کرده‌ایم». او ادامه می‌دهد: «وقتی ما‌جرا را پیگیری کردیم، گفتند او جزء دهک دهم درآمدی است، اما به شرایط خاص بیماری او و نیازش به حمایت‌های دولتی توجه نکردند. در نهایت تصمیم گرفتیم این موضوع را راه کرده و دیگر پیگیری نکنیم».

جدول ۵۱۴۴ طرح: بیژن گورانی

خبر

خرید خدمت سربازی شایعه است

مهر: رئیس سازمان وظیفه عمومی فراجا گفت: «خرید خدمت سربازی شایعه است و مشمولان غایب و غیرغایب باید وضعیت خدمت خود را تعیین‌تکلیف کنند». رحمان علیدوست افزود: «موضوع خرید خدمت سربازی در دستورکار ستاد کل نیروهای مسلح و مجلس نیست، خبرهای منتشرشده در این باره نیز مورد تأیید نیستند و توسط کمیسیون تلفیق مجلس هم تکذیب شده است. بنابراین همه افراد دکوری که به سن مشمولیت رسیده‌اند باید وضعیت خدمت سربازی خود را تعیین‌تکلیف کنند و به امید مقررات جدید خرید خدمت سربازی نباشند». او ادامه داد: «مشمولان در نظر داشته باشند که غیبت از سربازی، محرومیت‌های اجتماعی ازجمله عدم استخدام در سازمان‌ها، دستگاه‌های خصوصی و دولتی، محرومیت از تحصیل، خروج از کشور و... را به همراه خواهد داشت». این مقام مسئول تأکید کرد: «مشمولان و خانواده‌های آنان اخبار مربوط به معافیت‌ها و خدمت سربازی را از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان به نشانی www.vazifeh.police.ir یا (سروش، ایثا و روبیکا) به نشانی khaba-resarbazi@resarbazi پیگیری کنند».

اعتراض غیرحضوری

به جرایم رانندگی

رئیس پلیس راهور فراجا از اجرای آزمایشی رسیدگی غیرضروری به اعتراضات جریمه‌های رانندگی هم‌زمان با هفته فراجا خبر داد. تیمور حسینی با اشاره به تحول‌های صورت‌گرفته در نظام رسیدگی به جرایم رانندگی، گفت: «امروز در حوزه اعتراض به جرایم، حتی یک مورد هم در ثبت اشتباه جریمه به صورت تلفنی با حضوری به ما گزارش نشده است. این موضوع نشان می‌دهد که سامانه اجرائیات در سال‌های اخیر به صورت جدی ارتقا یافته است». او با بیان اینکه حدود سه سال پیش، یک ربات برای چک اپراتوری روی سامانه اجرائیات راه‌اندازی شد، افزود: «امروز تمام جرایم ثبت‌شده پیش از نهایی‌شدن توسط این ربات بررسی مجدد می‌شود. همین اقدام باعث شده میزان خطا در ثبت جرایم به حداقل برسد. البته ادعا نمی‌کنیم که خطا به صفر رسیده، اما نسبت به گذشته آمار اشتباهات به شکل چشمگیری کاهش یافته است». رئیس پلیس راهور فراجا با اشاره به دلایل بروز خطا در گذشته گفت: «گاهی دستکاری در ارقام پلاک، کالیبره‌نودن دوربین‌ها یا مخدوش‌کردن پلاک خودروها از عوامل ثبت نادرست جرایم بود. اما امروز با ارتقای سامانه و اقدامات صورت‌گرفته، چنین خطاهایی به حداقل رسیده و تلاش ما این است که به‌هیچ‌عنوان حقی از رانندگان ضایع نشود».

ادامه‌ده صفحه ۱۰

سودوکو سخت ۴۱۴۰

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

حل سودوکو ساده ۴۱۴۰

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عدد‌های بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

حل سودوکو ۴۱۳۹

۶	۸	۷	۵	۲	۴	۱	۹	
۳	۱	۹	۸	۴	۷	۵	۲	۶
۴	۵	۱	۶	۹	۸	۷	۳	
۷	۹	۵	۶	۸	۲	۱	۳	۴
۸	۶	۱	۷	۳	۲	۹	۵	
۲	۴	۵	۹	۱	۶	۸	۷	
۵	۶	۴	۳	۷	۸	۱	۲	۹
۱	۷	۸	۴	۹	۶	۳	۵	۲
۹	۳	۲	۱	۵	۷	۶	۸	

۶	۲	۵	۱	۴	۷	۳	۹	۸
۷	۹	۴	۶	۳	۸	۵	۲	۱
۸	۳	۱	۵	۹	۲	۷	۶	۴
۹	۴	۷	۲	۱	۸	۳	۵	۶
۳	۷	۲	۸	۵	۴	۶	۱	۹
۱	۵	۸	۹	۶	۳	۲	۴	۷
۵	۱	۳	۷	۲	۹	۸	۶	۴
۴	۶	۷	۲	۸	۹	۱	۵	۳
۲	۸	۹	۳	۱	۵	۴	۷	۶

حل جدول ۵۱۴۴

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴	۳
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴
۳	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵
۴	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶
۵	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷
۶	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸
۷	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۸	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲
۹	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳
۱۰	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴
۱۱	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵
۱۲	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶
۱۳	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷
۱۴	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸
۱۵	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹

افقی:

۱- ایشان- نوعی هواپیمای پهن‌پیکر- مخفف دیگر- ۲- از پشت صحنه نمایش، جملات و عبارات‌های نمایش‌نامه را به بازیگران یادآوری می‌کند- پسندیدن در فضای مجازی- حرف اول ۳- قومی ایرانی- حشره‌ای گزنده- اسب سیاهش در شاهنامه ۴- برادر عرب- پدرمردگان- مجموعه جزایری در شمال اقیانوس اطلس ۵- گوناگون- آبادکننده- آسوده‌خاطر ۶- از لبنیات- قانی و ناپایدار- بلندترین برج مخابراتی ایران ۷- روزآمد- کم‌ارتفاع- مکمل زیبایی ر ۸- فریاد مهیب- کپسول گاز- مهم‌تر ۹- روده تابیده‌شده- آرایش- سرمازا ۱۰- نوعی آش که با آرد گندم تهیه می‌شود- صد بار اگر ... شکستی باز- کبوتر دشتی ۱۱- دیندار- صفحه‌ای که نقاش رنگ را روی آن مخلوط می‌کند- شکسته ۱۲- قابل حمل‌ونقل- معاینه پزشکی- نت چهارم ۱۳- کشور- منفک- محنت ۱۴- ورزش آبی- خودروی باربری کوچک- سودبردن ۱۵- اقامتگاه مسافر- دستگاه تهویه تابستانی و زمستانی- همسر مرد

عمودی:

۱- ظرفی با پارچه آغشته به جوهر برای مهر زدن- داستانی جذاب نوشته چارلز بوکوفسکی ۲- ساز زدن- اسب تندرو- یادداشت ۳- عددی یکرقمی- پدر شعر نو- ماساز ۴- خاندان- جنگ و پیکار- بانوی فرانسوی ۵- پهاور- متداول- ادعای دروغین ۶- جسارت- راه و روش عبادت- ردیفی از پله‌های پشت سر هم ۷- کوشا- لکنت زبان- کم‌بشت ۸- مخترع تلفن- جهانگرد معروف ایتالیایی- ضمیر دوم‌شخص مفرد ۹- علف-